

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain ja Eläketurvakeskuksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain ja Eläketurvakeskuksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (HE 107/2020 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut (etäkuuleminen):

- neuvotteleva virkamies Henna Huhtamäki, sosiaali- ja terveysministeriö
- kehityspäällikkö Jaana Rissanen, Eläketurvakeskus
- juristi Jonna Salmela, Kansaneläkelaitos
- toiminnanjohtaja Niina Jussila, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- Tietosuojavaltuutetun toimisto
- KEHA-keskus
- Tapaturmavakuutuskeskus TVK
- Työllisyysrahasto

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annettua lakia sekä Eläketurvakeskuksesta annettua lakia. Ehdotetut muutokset sisältävät tarkennuksia sosiaaliturvalaitosten tehtäviin Euroopan unionin sosiaaliturvan yhteensovittamista koskevan lainsäädännön toimeenpanossa. Eläketurvakeskukselle ehdotetaan lisää tehtäviä sovellettavaa lainsäädäntöä koskevien todistusten antamisessa sekä poikkeuslupa-asioissa.

Euroopan unionin sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan lainsäädännön toimeenpanossa siirrytään vaiheittain sähköiseen tiedonvaihtoon vuoden 2020 aikana. Tietojärjes-

Valiokunnan mietintö StVM 22/2020 vp

telmien rakennusvaiheesta siirrytään vaiheittain ylläpito- ja kehittämisvaiheeseen. Sähköiset sanomat liikkuvat Kansaneläkelaitoksessa sijaitsevan yhteyspisteen kautta. Ehdotukseen sisältyy yhteyspisteen tietojärjestelmäpalvelua koskevien säännösten muutoksia, joissa huomioidaan rakennetun yhteyspisteen tietojärjestelmän palvelut ja niiden käytöstä laaditut sopimukset. Yleisen tietosuojasetuksen voimaantulon sekä sosiaaliturvalaitosten tekemän yhteyspisteen tietojärjestelmäpalvelua koskevan puitesopimuksen myötä osa voimassa olevista säännöksistä on jäänyt tarpeettomiksi.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2021.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Lakiehdotuksilla tarkennetaan sosiaaliturvan yhteensovittamiseen liittyvää EU:n lainsäädäntöä toimeenpanevien laitosten tehtäviä ja toimivaltuuksia. Sähköinen tiedonvaihtojärjestelmä EESSI (Electronic Exchange of Social Security Information) otetaan vaiheittain käyttöön kuluvan vuoden aikana. Tiedot välitetään kansallisten yhteyspisteiden kautta. Tietoja vaihdetaan esimerkiksi henkilön työskentelystä, asumisesta, etuuksista sekä vakuutuksista silloin, kun henkilö on liikkunut EU:n lainsäädäntöä soveltavien maiden välillä ja tämä vaikuttaa muista maista maksettaviin etuuksiin. Suomessa Kelan yhteydessä toimivaa yhteyspistettä koskevat säännökset päivitetään muun muassa vastaamaan yleisen tietosuojasetuksen määräyksiä.

Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun niin sanotun perusasetuksen (2004/883, EU) tai sosiaaliturvasopimuksen sovellettavaa lainsäädäntöä koskevista säännöksistä voidaan hakea poikkeuslupaa. Lakiehdotuksen mukaan valituskelpoisen päätöksen poikkeuslupa-asioissa tekisi jatkossa Eläketurvakeskus. Muutoksella parannetaan poikkeuslupa-asioiden käsittelyn yhdenvertaista toteutumista ja sähköisen asioinnin vaatimustenmukaisuutta.

Valiokunta ehdottaa, että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 107/2020 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö StVM 22/2020 vp

Helsingissä 7.10.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Markus Lohi kesk
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Pekka Aittakumpu kesk
jäsen Kim Berg sd
jäsen Anna-Kaisa Ikonen kok
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Noora Koponen vihr
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Hanna Sarkkinen vas
jäsen Heidi Viljanen sd
jäsen Sofia Virta vihr
varajäsen Mikko Ollikainen r

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen